

Telemark Botaniske Forening
Langerødvegen 4
3711 SKIEN

Trondheim, 07.06.2021

Deres ref.:
2156013F

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4218

Saksbehandler:
Johan Danielsen

Tillatelse til å flytte bakkekløver (*Trifolium montanum*) til Eidanger sandtak

Vi viser til søknad av 17.03.2020.

Vedtak

Med hjemmel i forskrift om fremmede organismer §§ 10 og 15 gir Miljødirektoratet Telemark Botaniske Forening tillatelse til å plante ut ca. 40 bakkekløver (*Trifolium montanum*) ved Eidanger sandtak. Tillatelsen gjelder fram til 31.08.2021. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Den ansvarlige for utplantingen skal sørge for at ansette og andre som er involvert i den har kunnskap om:
 - Risikoen for uheldige følger og andre forebyggende tiltak i samsvar med plikt til å være aktsom slik det er beskrevet i forskriftens § 18 (1)
 - At det foreligger en tiltaks- og varslingsplikt etter forskriftens § 19, samt om andre bestemmelser i forskriften som gjelder for utplantinga
 - At dette må kunne dokumenteres ved tilsyn
- Krav til informasjon i § 20 i forskrift om fremmede organismer må følges. Tilsatte eller andre som har ansvar for utsettingen, skal også informeres om innholdet i tillatelsen. Informasjon som er gitt etter denne bestemmelsen må kunne dokumenteres ved tilsyn

Dersom vilkår i tillatelsen ikke følges, kan Miljødirektoratet oppheve den eller endre vilkårene. Tilsier ny kunnskap at risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold er større enn antatt, jf. naturmangfoldloven § 67, kan også tillatelsen trekkes tilbake eller vilkårene endres. Miljødirektoratet kan også føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i medhold av forskriften blir overholdt, jf. § 30 i forskrift om fremmede organismer.

Sakens bakgrunn

Telemark Botaniske Forening søkte 17.03.2020 om tillatelse til utplanting av ca. 40 bakkekløver planlagt slåtteeng i gamle Eidanger sandtak.

Saken er forelagt Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. De vurderte i epost 07.05.2021, at det er sannsynlig at bestanden av bakkekløver ved Eidanger stasjon er innført ved menneskelig hjelp. Statsforvalteren anser at den kan være av annen opprinnelse enn bestanden på Hovedøya i Oslo.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00

E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljodirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Utsettingsstedet ligger ifølge statsforvalteren ca. 350 m fra den antatt fremmede bestanden av arten på Eidanger stasjon, og ca. 100 km fra den naturlige bestanden av bakkekløver på Hovedøya i Oslo. Spredning til Hovedøya synes ikke sannsynlig og risikoen for at så skal skje er uendret etter dennes vurdering. Statsforvalteren vurderer det som usannsynlig at flyttingen av bakkekløver til den planlagte slåtteeenga vil føre til negativ påvirkning av naturmangfoldet.

Miljødirektoratets vurdering

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Etter forskriften § 10 kreves det tillatelse for utsetting av fremmede organismer i Norge. Utsetting av risikovurderte landlevende planter i parkanlegg og lignende er som hovedregel unntatt fra kravet om tillatelse ved utsetting etter forskriften § 11 bokstav c, men dette gjelder ikke planter oppført i forskriftens vedlegg V. Ved vurderingen av søknaden skal Miljødirektoratet særlig legge vekt på om den omsøkte organismen kan gi uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 10 andre ledd. Vi kan ikke gi tillatelse til utsetting dersom det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Direktoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. § 15 tredje ledd. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved vurderingen, jf. nml § 7.

Kunnskapsgrunnlag bakkekløver

Bakkekløver er ikke en fremmed art i Norge, men har svært begrenset utbredelse og forekomsten på Eidanger jernbanestasjon kan være etablert ved menneskelig hjelp.

Arten er satt i kategorien "sårbar" på rødlista og Artsdatabanken skriver følgende om kunnskapsstatus:

"Bakkekløver (Trifolium montanum) vurderes som sårbar (VU) på grunn av antatt få reproduserende individer. Arten vokser i tørr engvegetasjon, ofte på nokså grunnlendt eller lettdrenert, noe baserik grunn. Den eneste mulig hjemlige norske forekomsten finnes på Hovedøya i Ak Oslo, er relativt individrik, og blir nå skjattet på et hensiktsmessig vis som bevarer arten. Arten er dermed ikke i tilbakegang og heller ikke truet av tilfeldig utdøing. Fægri & Danielsen (1996) diskuterer arten og også muligheten for at den kan være innført i klostertida (før reformasjonen). I tillegg er den kjent fra ugrasfunn i Buskerud, Hurum: Tofte (Södra Cell) på flisfylling 2003, Telemark, Porsgrunn: Eidanger jernbanestasjon fra 1951 og trolig fram til nå, sist observert i 2010, og Finnmark, Sør-Varanger: Elvenes på veikant 1964. Disse er ikke tatt med i vurderingen av rødlistestatus. Forekomsten på Hovedøya er sikret i verneområde, og forvaltningen av verneområdet tar nå tilbørlig hensyn til arten som er fylkesblomst for Oslo. Samtidig er populasjonen trolig ikke større enn 1000-2000 individer, og den er noe utsatt for tråkk og slitasje på ett av hovedstadens mest populære utfartssteder. Bakkekløver er ellers vidt utbredt i Europa og Vest-Asia og nokså vanlig sør og øst for Norge."

Vurderinger

Utsettingen av bakkekløver slik det forutsettes gjort i dette tilfellet, krever tillatelse, jf. forskriftens §§ 10 og 11. Miljødirektoratet finner at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å behandle søknaden, jf. § 8 i naturmangfoldloven. Artsdatabanken har ikke vurdert risiko for skade på biologisk mangfold i Norge ved utsetting av bakkekløver. Ved vurdering av søknaden skal det legges vekt på om organismen det søkes om utsetting av kan gi risiko for uheldige virkning på biologisk mangfold, se § 15 (3) jf. formålet i § 1. Området der det er søkt om utplantning av

bakkekløver på ligger innenfor slik avstand fra viktige naturtyper (ikke uttømmende):

Naturtype	Kategori	Avstand
Eidanger sandtak	Viktig	<100 m
Eidanger kirkegård	Viktig	100-500 m
Eidanger stasjon	Lokalt verdifullt	100-500 m
Nordre Tveitan	Svært viktig	1000-1500 m
Tveitanlia	Viktig	1000-1500 m
Rødsåsen	Viktig	1000-1500 m
Tveitan	Svært viktig	1000-1500 m

Følgende rødlistede arter er registrert innenfor slike avstander fra utsettingsområdet (ikke uttømmende):

Trua art	Kategori	Avstand
Kystjordbie	Sårbar	<100 m
Gonatopus bicolor	Nær trua	100-500 m
Myopa vicaria	Nær trua	100-500 m
Ullurt	Nær trua	100-500 m
Slåpetornstjertvinge	Nær trua	100-500 m
Gråbakkestjerne	Nær trua	100-500 m
Otiorhynchus ligneus	Nær trua	500-1000 m
Fjellsolblom	Sårbar	500-1000 m

Det er relativt høy samlet belastning av fremmede arter i området, se utdrag av arter funnet innenfor disse avstandene fra utsettingsområdet:

Fremmed art	Kategori	Avstand
Kanadagullris	Svært høy risiko	<100 m
Klustersvineblom	Svært høy risiko	100-500 m
Vinterkarse	Svært høy risiko	100-500 m
Hvitsteinkløver	Svært høy risiko	100-500 m
Gravmyrt	Svært høy risiko	100-500 m

I denne saken finner vi at det er områder med viktige naturverdier og relativt høy samlet belastning av fremmede arter i området. Bakkekløver er imidlertid en art med liten utbredelse i Norge og er vurdert til kategori sårbar på rødlista. Den ansees derfor å ha begrenset sprednings- og etableringsevne. Kildebestanden for utsettingen har vært beskrevet siden 1951, uten at det er påvist spredning i nærmiljøet eller negativ effekt på naturmangfoldet. Vi deler ellers statsforvalterens vurderinger, slik de er gjengitt over. Miljødirektoratet finner følgelig at flytting/utsetting av bakkekløver til kartfestet planlagt slåtteeng i gamle Eidanger sandtak ikke vil føre til negativ påvirkning på naturmangfoldet og at tillatelse til tiltaket gis.

Regelverk som må overholdes ved utsetting av fremmede organismer:

- Virksomheter som driver med utsetting av fremmede organismer skal etablere og dokumentere internkontroll i tråd med kravene i forskriften § 26. Dette gjelder ikke landbruksforetak.
- Dersom det ved spredning eller på annen måte oppstår fare for alvorlig skade på det biologiske mangfoldet som følge av utsettinga, skal du etter forskriften § 19:
 - iverksette egnede tiltak for å avverge eller begrense skaden
 - varsle Miljødirektoratet
 - så langt det er mulig gjenopprette den tidligere tilstanden for det biologiske mangfoldet

Klagerett

Du og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra du/dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Janne Øvrebø Bohnhorst
seksjonsleder

Johan Danielsen
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Klima- og Miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Porsgrunn kommune	Postboks 128	3901	PORSGRUNN